

Το μοναστήρι πιθανότατα ιδρύθηκε το 1690 ή λίγο αργότερα, δηλαδή στις αρχές του 18ου αιώνα. Τα σημερινά κελιά είναι μεταγενέστερες κατασκευές. Στα μέσα του 19ου αιώνα το μοναστήρι βρισκόταν σε μεγάλη ακμή. Απήχηση αυτής της ευημερίας του βρίσκουμε στη φιλανθρωπική δράση του, αφού επιχορηγούσε -όπως λένε οι πηγές- με μεγάλα ποσά τα σχολεία της περιοχής και βοηθούσε πεινασμένες οικογένειες.

Ο ναός παρουσιάζει μεγάλες αρχιτεκτονικές ομοιότητες με τη Χρυσοσπηλιώτισσα των Γουριανών. Είναι μονόκλιτη θολωτή βασιλική με οκταγωνικό τρούλλο και καμαροσκέπαστο νάρθηκα. Στις πλάγιες πλευρές του έχει τρίπλευρους χορούς, ανατολικά δε καταλήγει σε επίσης τρίπλευρη κόγχη. Είναι πλακοσκέπαστος με απλή τοιχοποιία και με μόνη εξωτερική διακόσμηση μια οδοντωτή ταινία στο γείσο του τρούλλου. Για ενίσχυση της αντοχής των μακρών πλευρών του κτίστηκαν ογκώδη επικλινή αντερείσματα.

Εσωτερικά ο ναός είναι κατάγραφος από τοιχογραφίες του 1714, όπως μαρτυρεί σχετική επιγραφή γραμμένη πάνω απ' τη θύρα του κυρίως ναού που οδηγεί στο νάρθηκα. Οι συνθέσεις παρουσιάζουν τη γνωστή διάταξη σε ζώνες τόσο στον κυρίως ναό όσο και στο νάρθηκα, και έγιναν από Καλαρρυτινούς ζωγράφους. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο είναι επίσης του 18ου αιώνα και στολίζεται με ανάγλυφες παραστάσεις πτηνών και φυτών, έχει δε και πέντε φορητές εικόνες που απ' ό,τι δείχνει η τεχνοτροπία τους πρέπει να έγιναν απ' τους ίδιους ζωγράφους που έκαναν και τις τοιχογραφίες. Από τα κειμήλια της μονής αξιολογότερο είναι μια ασημένια λειψανοθήκη του 1859 -έργο και αυτό Καλαρρυτιώτη ασημουργού- με λείψανα πολλών αγίων.

Και αυτό το μοναστήρι έχει τη δική του συμβολή στην εθνική μας ιστορία: Σ' αυτό - κατά την παράδοση - συγκεντρώθηκαν οι οπλαρχηγοί των Τζουμέρκων και Ραδοβυζίων Γεώργιος Καραϊσκάκης, Γώγος Μπακόλας, Κουτελίδας, Ίσκος, Ράγγος, Κουτσονίκας και άλλοι με τα παλικάρια τους, και ύψωσαν τη σημαία της επανάστασης του 1821 κάτω απ' τις ευλογίες του ηγούμενου της μονής, Χριστοφόρου. Έτσι το μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου στο Βουργαρέλι έγινε η Αγία Λαύρα της Ηπείρου. (Κείμενα από το βιβλίο του Κων/νου Θ. Γιαννέλου «Τα Βυζαντινά Μνημεία της Άρτας»)